

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

2. Фінансове право : навч. посібник / О. М. Мацелик, Т. О. Мацелик, В. А. Пригоцький ; за ред. В. К. Шкарупи. К. : Знання, 2011. 815 с.
3. Фінансове право. Особлива частина : навчальний посібник / Е. С. Дмитренко. К. : Алерта; КНТ, 2007. 613 с.
4. Тропіна В. Б. Цільові фонди у фінансовій системі України. *Наукові праці НДФІ*. 2005. Вип. 4. С. 165–173.
5. Савченко К. В. Державні фонди цільового призначення в контексті реалізації стабілізаційної політики. *Mechanism of Economic Regulation*, 2012. № 2. С. 162–166.
6. Кресіна І. О., Стойко О. М. Цільові фонди як механізм фінансування пост-конфліктної відбудови. *Політикус : наук. журнал*, 2020. № 5. С. 155–159.
7. Бліхар М. М., Сарахман Ю. Б. Правова природа діяльності цільових позабюджетних державних фондів. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2022. № 9. С. 270–273.
8. Гула Н. Теоретико-правова характеристика сфери цільових спеціалізованих державних фондів. *In: Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 2014, nr. 3(7), pp. 98–102.

Ключові слова: фонд, цільовий фонд, публічний цільовий фонд коштів, державний фонд цільового призначення, цільовий спеціалізований державний фонд.

Key words: fund, target fund, public target fund of funds, state target fund, target specialized state fund.

ПОДОЛЬСЬКА АНАСТАСІЯ АНДРІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри адміністративного і фінансового права*

ПОДАТКОВЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ

Право ЄС складається з установчих договорів (The Treaty on European Union і The Treaty on the Functioning of the European Union) і правових положень, заснованих на законодавчих повноваженнях, делегованих Європейському Союзу установчими договорами. Частина положень законодавства ЄС, яка може мати вплив на податки, називається податковим правом ЄС. Податкове законодавство ЄС суттєво впливає на внутрішнє податкове законодавство держав-членів ЄС і спосіб, у який ці закони слід тлумачити та застосовувати.

Кожна держава-член здійснює власні повноваження щодо оподаткування відповідно до національного податкового законодавства та вирішує, які критерії визначають сфери оподаткування у відповідній державі. Проте держави-члени повинні здійснювати свої повноваження відповідно до своїх зобов'язань згідно з установчими договорами та законодавчими положеннями, прийнятими на основі таких договорів. Вплив податкового права ЄС на національне законодавство стає дедалі складнішим.

Після набуття чинності Лісабонської угоди Європейська конвенція з прав людини також стала частиною права ЄС.

В останній практиці Суду Європейського Союзу у податкових справах все частіше знаходимо рішення, в аргументації яких Суд апелює до загально правових принципів на додаток до самого податкового права.

Постає питання: яке використання правових принципів в оподаткуванні? Оскільки принципи є зовнішніми стандартами для законодавців, то й сукупність правил, встановлених законодавцями, має відповідати основним правовим принципам. Принципи є частиною структури, розробленої для податкового законодавця, якому доводиться мати справу з різними суперечливими інтересами під час розробки та прийняття законодавства. Правові цінності та принципи пов'язують правову систему з моральними цінностями та принципами, що панують у суспільстві; перші функціонують як свого роду фільтр. Отже, правові принципи, що втілюють «внутрішню мораль права», функціонують як істотні критерії оцінки. Таким чином, правові принципи є транспортними засобами в русі вперед і назад між правовими цінностями та правовими нормами.

Принцип законності оподаткування впливає зі статті 1 Протоколу до Європейської конвенції з прав людини. Аналізуючи практику ЄСПЛ, можна зробити висновок про суть даного принципу, яка полягає в тому, що відповідна правова основа має бути сумісною з принципом верховенства права та забезпечувати юридичні гарантії, серед іншого, процесуальні гарантії проти свавільного втручання з боку органів державної влади, зокрема щодо втручання держави в право на повагу до власності. Однак рішення ЄСПЛ не містять визначених «технічних» елементів, які повинні міститись у такому податковому законодавстві, залишаючи цю функцію на розсуд держав [3, с. 5].

Суд ЄС вперше використав цей принцип у справі C-566/17 «Асоціація муніципалітетів Мідного басейну в Полковіцах проти голови Національної податкової адміністрації». Польська асоціація муніципалітетів стверджувала, що вона має право відраховувати весь сплачений ПДВ в контексті своєї економічної та негосподарської діяльності через відсутність конкретних правил у польському податковому законодавстві щодо критеріїв та методів розподілу.

Беручи до уваги той факт, що національна практика надання права на відрахування в повному обсязі була заснована на принципі законності оподаткування, наданому польським конституційним правом, Суд ЄС заявив, що «як впливає з конституційних традицій, спільних для держав-членів, принцип фіскальної законності може розглядатися як частина правового порядку ЄС як загальний принцип права».

Розглядаючи Директиву про ПДВ у світлі принципу законності оподаткування, Суд ЄС вважав критерії та методи розподілу змішаних витрат лише допоміжними елементами. Отже, Суд дійшов висновку, що сама лише відсутність таких норм у чинному податковому законодавстві жодним чином не призводить до права на звільнення від вхідного ПДВ в повному обсязі [1].

Суд ЄС підтвердив важливість принципу законності оподаткування в Cases C-885/19 P і C-898-19 P «Fiat Chrysler Finance Europe v Commission». У 2012 році податкові органи Люксембургу видали податкове рішення на користь Fiat Chrysler Finance Europe («FFT»), підприємства групи Fiat, яке надавало казначейські та фінансові послуги компаніям групи, заснованим в Європі. Податкове рішення, про яке йде мова, схвалило метод визначення винагороди FFT за ці послуги, який дозволив FFT щорічно визначати свій оподатковуваний прибуток з податку на прибуток підприємств у Люксембурзі. У жовтні 2015 року Комісія дійшла висновку, що податкова постанова становила державну допомогу відповідно до статті 107 ДФЕС і що це була операційна допомога, несумісна з внутрішнім ринком. Комісія встановила, що Велике Герцогство Люксембург зобов'язане стягнути незаконну і несумісну допомогу з FFT.

Суд ЄС постановив, що Комісія належним чином не визначила довідкову систему для цілей визначення існування вибіркової переваги, оскільки вона не врахувала конкретні правила трансфертного ціноутворення, передбачені законодавством Люксембургу. Крім того, Суд ЄС постановив, що, хоча багато національних податкових органів керуються Керівними принципами ОЕСР при контролі трансфертних цін, лише національні положення є доречними для цілей аналізу того, чи відхиляються конкретні операції від принципу «витагнутої руки». Зовнішні правила по відношенню до національної податкової системи враховуватися не можуть. Цей висновок, на думку Суду ЄС, є «вираженням принципу законності оподаткування, який є частиною правового порядку ЄС як загального принципу права» [2].

Список використаних джерел:

1. Judgment of The European Court of Justice (Second Chamber) of 8 May 2019 Case C-566/17 «Związek Gmin Zagłębia Miedziowego w Polkowicach v Szej Krajowej Administracji Skarbowe». URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-566/17>
2. Judgment of The European Court of Justice of 8 November 2022 Case C-885/19 P «Fiat Chrysler Finance Europe v Commission». URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-885/19>
3. Scope of the principle of the legality of taxation, particularly in relation to value added tax. *The Research and Documentation Directorate – CVRIA*. 2018. 17 с.

Ключові слова: податкове право ЄС, принцип законності оподаткування, Європейський суд справедливості.

Key words: EU tax law, principle of legality of taxation, European Court of Justice.

Латковський Павло Павлович Фінансова інклюдія як один із орієнтирів сприяння розвитку фінансової системи	39
Закаленко Олена Василівна Щодо суб'єктів загальної адміністративної процедури	43
Сідор Михайло Іванович Деякі аспекти світового досвіду організації фінансового моніторингу	45
Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна Трансформація суб'єктного виміру сектору наукової діяльності	49
Фролова Євгенія Ігорівна До питання оновлення методів публічного адміністрування в умовах цифровізації	52
Негара Родіон Віталійович, Даниленко-Негара Юлія Сергіївна Проблеми правового регулювання адміністративного оскарження	54
Сандул Яна Миколаївна Цифровізація в умовах воєнного стану	58
Лещенко Олександр Вікторович Поняття, юридичні ознаки та види юридичних дефектів у податковому законодавстві	60
Слободянюк Марина Анатоліївна Структурно-якісна складова характеристики органів місцевого самоврядування	64
Панфілов Олег Євгенович Деякі аспекти законодавчого регулювання адміністрування військового збору в умовах воєнного стану	66
Маслова Яна Іванівна Правова характеристика відносин громадськості з органами публічної влади	70
Назарчук Анастасія Валеріївна Щодо нормативного визначення поняття «дискримінація»	73
Негара Олена Віталіївна До питання тлумачення терміна «публічна послуга»	75
Манчул Марія-Діана Дмитрівна Наукові підходи до визначення цільових публічних фондів коштів	78
Подольська Анастасія Андріївна Податкове право Європейського Союзу: принцип законності оподаткування	81
Пономаренко Віталій Віталійович Визначення та сутність правового статусу розпорядників бюджетних коштів	84